Πότε μοιάζεις με τον Θεό; (Αγ. Γρηγόριος Νύσσης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 5 Οκτωβρίου, 2015

«Και δημιούργησε ο Θεός τον άνθρωπο· σύμφωνα με τη δική του εικόνα τον δημιούργησε». Μήπως όμως δεν πρόσεξες ότι ήταν ελλιπή κι όχι επαρκή τα αποδεικτικά στοιχεία, που παρουσιάσαμε; «Ας δημιουργήσουμε τον άνθρωπο σύμφωνα με τη δική μας εικόνα και κατά τη δική μας ομοίωση». Η απόφαση είχε δύο στοιχεία «κατ' εικόνα» και «καθ' ομοίωση». Η δημιουργία όμως έχει ένα. Πώς εξηγείται αυτό; Μήπως αρχικά σκέφθηκε ο Θεός διαφορετικά, και εκ των υστέρων άλλαξε γνώμη; Μήπως κάποια μετάνοια ακολούθησε ευθύς μετά τη δημιουργία; Μήπως εκφράζεται η αδυναμία του Δημιουργού, που άλλα αποφασίζει πιο μπροστά, κι άλλα πραγματοποιεί μεταγενέστερα; Ή μήπως κρύβεται κάποια πολυλογία σ' αυτά τα λόγια; Γιατί αμέσως αυτό λέει· «Ας δημιουργήσουμε τον άνθρωπο σύμφωνα με την εικόνα και την ομοίωση». Γιατί, αφού είπε «κατ' εικόνα», δεν παρέλειψε να προσθέσει: και «καθ' ομοίωση». Απ' αυτές όποια άποψη κι αν προτιμήσουμε, θα κατηγορήσουμε το γραφτό λόγο. Γιατί αν λέει το ίδιο πράγμα με δύο όρους, είναι πλεονασμός, το να επαναλαμβάνει δύο φορές τα ίδια. Αλλά το να λέμε ότι στην Αγία Γραφή υπάρχει λόγος περιττός, είναι φοβερή βλασφημία. Γιατί δεν περιέχει λόγια περιττά. Συνεπώς είναι αναγκαίο να δημιουργήθηκε ο άνθρωπος σύμφωνα με την εικόνα του Θεού και καθ' ομοίωση.

Αλλά γιατί δεν λέει: Και δημιούργησε ο Θεός τον άνθρωπο σύμφωνα με τη δική του εικόνα και κατά την ομοίωση; Αδυνατεί ο Δημιουργός; Είναι ασεβής ο λόγος. Μήπως μετανόησε Εκείνος που δίνει την προσταγή; Ακόμη πιο βλάσφημο και να το σκεφθείς. Αλλά μήπως είπε, κι ύστερα μετέβαλε γνώμη; Όχι. Ούτε η Γραφή το λέει, ούτε ο Δημιουργός αδυνατεί, ούτε η αρχική θέληση ματαιώθηκε. Και ποιός είναι ο λόγος της σιωπής; «Ας δημιουργήσουμε τον άνθρωπο σύμφωνα με τη δική μας εικόνα και κατά την ομοίωση». Απ' αυτά τα δύο, **το μεν ένα το αποκτάμε κατά την ώρα της δημιουργίας το δε άλλο το πετυχαίνουμε με τη θέληση**. Κατά την πρώτη δημιουργία μαζί με μας συνυπάρχει και το ότι έχουμε δημιουργηθεί σύμφωνα με την εικόνα του Θεού. **Το να φθάσουμε να ομοιάσουμε με το Θεό, το πετυχαίνουμε εμείς οι ίδιοι με την ελεύθερη προαίρεση**. Κι αυτό το σχετικό με την προαίρεση υπάρχει μέσα μας με τρόπο δυναμικό, το μεταφέρουμε δε στους εαυτούς με τρόπο ενεργητικό. Κι αν δεν έλεγε ο Κύριος εκ των προτέρων, όταν μας δημιουργούσε, «ας δημιουργήσουμε» και «κατά την ομοίωση», αν δηλαδή δεν μας είχε χαρίσει τη δύναμη να

φθάσουμε στο «κατά την ομοίωση», δε θα είχαμε πάρει στην εξουσία μας την ομοίωση προς το Θεό. Τώρα όμως δυναμικά μας είχε δημιουργήσει για να μοιάσουμε στο Θεό. Και με το να **μας δίνει τη δύναμη, για να μοιάσουμε στο Θεό, μας αφήνει να γίνουμε οι ίδιοι εργάτες της ομοίωσης προς το Θεό**. Κι αυτό έγινε με το σκοπό να αναγγέλλει η αμοιβή τη δουλειά, και για να μην είμαστε σαν τις εικόνες που ζωγραφίζει ο ζωγράφος και βρίσκονται έτσι τυχαία, και τέλος τα αγωνίσματα για τη δική μας εξομοίωση να μην αποδώσουν σε άλλον τον έπαινο. Γιατί όταν βλέπεις την εικόνα, να είναι φτιαγμένη με ακρίβεια ως προς το πρωτότυπο, δεν επαινείς την εικόνα, αλλά θαυμάζεις το ζωγράφο. Για να είναι, λοιπόν, για μένα ο θαυμασμός κι όχι για κανένα ξένο, άφησε ο Θεός σε μένα, το να γίνω όμοιος με το Θεό. Γιατί με το να είμαι λογικός, έχω το κατ' εικόνα. Γίνομαι όμως καθ' ομοίωση, με το να γίνω Χριστιανός. Γιατί μας παραγγέλλει: «Να γινόσαστε τέλειοι, όπως είναι τέλειος ο ουράνιος Πατέρας σας» (Ματθ. 5, 48).

Βλέπεις που μας αποδίδει ο Κύριος το καθ' ομοίωση; Στην **αγαθότητα**, γιατί ανατέλλει τον ήλιο του στους πονηρούς και στους αγαθούς και βρέχει για τους δικαίους και για τους άδικους. Αν γίνεις άνθρωπος, που αποστρέφεσαι την πονηρία, αμνησίκακος, που δεν θυμάσαι τη χθεσινή έχθρα, αν φθάσεις να αγαπάς τους αδελφούς σου και να συμπάσχεις μαζί τους, ομοίασες προς το Θεό. Αν συγχωρείς τον εχθρό σου μέσα από την καρδιά σου, ομοίασες προς το Θεό. Αν γίνεις για τον αδελφό σου, που έσφαλε σε βάρος σου, τέτοιος που είναι ο Θεός για σένα τον αμαρτωλό, ομοίασες προς το Θεό με την ευσπλαχνία προς τον πλησίον σου. Συνεπώς **έχεις μεν το κατ' εικόνα, με το ότι είσαι λογικός, αλλά μπορείς να γίνεις καθ' ομοίωση, με το να φορέσεις πάνω σου σαν ένδυμα την αγαθότητα**. Απόκτησε αισθήματα συμπάθειας, την αγαθότητα, για να ενδυθείς το Χριστό. Γιατί με όλα εκείνα τα προτερήματα με τα οποία καλλιεργείς μέσα σου τη συμπάθεια, με αυτά ενδύεσαι το Χριστό. Και με την οικειότητά σου προς το Χριστό, γίνεσαι οικείος με το Θεό. Έτσι η διήγηση γίνεται διδασκαλία για την ανθρώπινη ζωή.

«Ας δημιουργήσουμε τον άνθρωπο σύμφωνα με τη δική μας εικόνα». Έχω λοιπόν, το κατ' εικόνα με τη δημιουργία. Γίνομαι δε και καθ' ομοίωση με τη θέλησή μου. **Γιατί έδωσε τη δύναμη για το καθ' ομοίωση. Γιατί αν σε δημιουργούσε και καθ' ομοίωση, πώς θα φαινόταν η δόξα σου;** Και γιατί να έπαιρνες εσύ το στεφάνι της νίκης; Γιατί αν ο Δημιουργός σού πρόσφερε το παν, με ποιο τρόπο θα ανοιγόταν για σένα η βασιλεία των ουρανών; Τώρα όμως το μεν ένα σου έχει δοθεί, ενώ το άλλο μένει ατελείωτο, ώστε, όταν καταστήσεις τον εαυτό σου τέλειο, να γίνεις άξιος της ανταμοιβής από το Θεό. Και **πώς γινόμαστε καθ' ομοίωση Θεού; Με τη βοήθεια των**

Ευαγγελίων.
Τι είναι ο Χριστιανισμός; Εξομοίωση με το Θεό, κατά το δυνατό στην ανθρώπινη φύση. Εφόσον αποδέχτηκες να γίνεις Χριστιανός, σπεύσε να αναδειχθείς όμοιος με το Θεό, φόρεσε ως ένδυμα το Χριστό. Αλλά πώς θα τον ενδυθείς, συ που δεν έχεις σφραγισθεί, συ που δεν έχεις λάβει το Βάπτισμα; Συ που δεν πήρες ακόμη τη στολή της αφθαρσίας; Διώχνεις μακριά την εξομοίωσή σου προς το Θεό. Αν σου έλεγα· έλα να γίνεις όμοιος με το βασιλιά, δε θα με θεωρούσες ευεργέτη; Επειδή θέλω να σε κάνω όμοιο με το Θεό, αποφεύγεις το λόγο που σε θεοποιεί, αφού κλείνεις τα αυτιά, για να μην ακούσεις ούτε κι αυτά τα σωτήρια λόγια;

(Αγίου Γρηγορίου Νύσσης, Περί κατασκευής του ανθρώπου, εκδ. Τέρτιος, σ. 311-317)

(Πηγή ηλ. κειμένου: diakonima.gr)